

VII JORNADA

0-6

Seguint el fil de la

CREATIVITAT

GIRONA

6 I 7 DE MAIG DE 2016

Seguint el fil de la
CREATIVITAT

VII JORNADA 0-6

Girona 6 i 7 de maig de 2016

Centre Cultural la Mercè

PROGRAMA

DIVENDRES 6 DE MAIG

De 17:30 a 18:00 h

Recepció i recollida de documentació

De 18:00 a 18:15 h

Performance artística

a càrrec dels nens i nenes de P5 de l'ESC Frigolet de Porqueres

De 18:15 a 18:30 h

Presentació institucional de la jornada

De 18:30 a 20:00 h

"**Eclosió, glòria i misèria de les idees**", conferència a càrrec de **Jorge Wagensberg**, doctor en física, professor de la Universitat de Barcelona, museòleg, ex-director de CosmoCaixa, director científic de la Fundació "la Caixa" i director del futur Museu de l'Hermitage de Barcelona

DISSABTE 7 DE MAIG

De 09:30 a 11:00 h

"**Les relacions i l'entorn: una forma creativa de construcció del coneixement i d'expressió de la unicitat de cada infant**", conferència a càrrec de **Francesca Davoli**, pedagoga, professora d'Educació Infantil de la Universitat de Vic, formadora i assessora de centres i traductora en l'àmbit pedagògic

De 11:00 a 11:30 h

Esmorzar

De 11:30 a 13:00 h

Sessió de grups de debat

De 13:00 a 13:30 h

Posada en comú i conclusions de la jornada

Cloenda

Organitza:

Universitat de Girona
Institut de Ciències de l'Educació Josep Pallach ICE

Universitat de Girona
Facultat d'Educació i Psicologia

Ajuntament de Girona

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

ARTICLES

¿D'on vénen les idees?

Comprendre el món significa mirar per sobre de l'espatlla, de la frontera i de l'horitzó

El mètode de la ciència serveix per tractar idees, no tant per capturar idees noves. ¿D'on ve llavors una idea nova? Jo diria que hi ha tres grans maneres: per una intuïció del món, per una comprensió del món o per una concepció ètica, fins i tot a vegades estètica, del món.

Tenir una intuïció significa partir d'una idea prèvia. Intuir és precisament això: un lloc contacte entre el que s'observa i el que queda per observar, entre el que es comprèn i el que queda per comprendre. L'analogia és un potent (re)generador d'idees. Quan una idea travessa una frontera té una alta probabilitat de generar-ne una altra per pura fecundació. Llegeixo al llibre impagable de Juli Capella *Así nacen las cosas* (Electa, 2010) el cas commovedor de l'inventor del bolígraf. Va ser l'hongarès László Biró que va arribar a l'Argentina a principi dels anys 40 fugint del nazisme. Allà va patentar una de les idees més difoses del segle. ¿Com hi va arribar?

El mateix Biró explica que agafava moltes enrabiades amb les plomes que s'assecaven, s'encallaven o tacaven la camisa en els moments més inoportuns. Però un dia que estava entretingut mirant uns nens que jugaven a les bales, es va fixar en una bala que travessava un bassal deixant, al sortir-ne, un rastre nítid d'humitat sobre la superfície seca. I l'analogia no s'atura aquí. El mateix Biróva proposà després un dosificador de perfums i desodorants amb el mateix principi de la bola que recull un líquid per dins i el diposita per fora, suavament, contínuament. Biró era un gran intrús intel·lectual. Tot, fins i tot un joc infantil, mereixia la seva atenció.

Una altra manera de crear idees noves consisteix a combinar tot el que és combinable. La gastronomia n'és un gran exemple. Els productes són gairebé sempre els mateixos però la invenció de plats nous creix exponencialment. El secret està en el concepte d'interacció segons el qual el Tot pot ser més que la suma de les Parts. En la diferència està justament la novetat. Ferran Adrià ho ha demostrat per exemple amb la seva desconstrucció de la truita espanyola. En efecte, hi ha alguna cosa en la truita que no està en l'ou, ni en la patata, ni en la ceba ni en l'oli d'oliva... Un bon xef també és un intrús vocacional.

I encara queda una manera notòria d'accendir al que és nou amb el que ja no ho és. Una petita anècdota es pot convertir en una gran teoria simplement adonant-se que és molt més universal del que sembla a simple vista. És el cas de Benoît Mandelbrot i de la seva celebrada geometria fractal de la naturalesa. Tot va començar amb una discrepància entre la longitud de la frontera comuna de dos països, segons si la dada es donava a un o a l'altre costat de tal frontera quan, obviament la frontera a mesurar era la mateixa. La solució al misteri estava en la unitat que es triava per mesurar la longitud d'una línia tan irregular. No és el mateix recórrer-la amb pas de ratolí que fer-ho amb pas de girafa. Sobre aquella solució tan banal Mandelbrot, un altre perfecte dispers, va aixecar una teoria gloriosa sobre la manera més simple de crear complexitat.

Però les idees noves no broten només d'idees antigues. A més a més de la intuïció del món hi ha la comprensió del món. Darwin va viatjar cinc anys amb el Beagle mirant, observant i anotant fins que, elevant-se sobre tota aquella informació va buscar el que hi havia en comú entre tanta diversitat d'individus i espècies活ives. Wallace va fer una cosa molt semblant. I de buscar la mínima expressió del màxim compartit, és a dir, d'aquest exercici de comprensió, va sorgir una de les idees científiques que més han influït dins i fora de la ciència: la selecció natural.

Una altra idea grandiosa i bellíssima que sorgeix de la comprensió del món és la de la simbiogènesi, una vella idea que finalment va aconseguir demostrar la gran Lynn Margulis: durant milers d'anys només hi va haver bacteris, però tota la resta, inclòs l'ésser humà, és el resultat d'una simbiosi de bacteris especialitzats en funcions diferents. Comprendre el món constitueix la millor estratègia per anticipar la incertesa, però, cada dia més, comprendre el món significa mirar per sobre de l'espatlla, de la frontera i de l'horitzó.

I finalment, es pot accedir a una idea per una concepció estètica o ètica del món. Aquest any es compleix un segle de la publicació de la teoria general de la relativitat d'Albert Einstein. Es basa en la idea anomenada principi d'equivalència, potser la idea més sublim de tota la història de la ciència. Einstein es va avançar cent anys al seu temps, ¡cent! Cap experiment ni contradicció obligava a buscar una teoria nova. La idea procedeix directament d'una concepció estètica del món: la naturalesa està governada per una sèrie de lleis que no poden dependre de qui estigui mirant-les. La relativitat és la menys relativa de totes les teories. A aquesta conclusió només hi arriba un gran intrús.

Jorge Wagensberg,
Físic i museòleg

Article d'opinió: Els dissabtes, ciència
El Perodico, 17 d'octubre de 2015

"Les relacions i l'entorn: una forma creativa de construcció del coneixement i d'expressió de la unicitat de cada infant"

El tema d'aquesta ponència serà al voltant d'algunes reflexions sobre les relacions i els entorns dels infants que possibiliten la construcció del seu propi coneixement en unes formes úniques i irrepetibles en la primera infantesa. Com àmbits d'interès s'aprofundirà en les interaccions entre iguals i amb els adults en un context d'escola que promogui la circulació d'idees i accions per part de l'infant, individualment i en grup. També es reflexionarà sobre el paper de la persona educadora o mestre/a i la seva actuació (de forma conjunta i consensuada per part de tot l'equip) en relació amb l'entorn (natural, cultural, social) i en relació a la preparació de l'ambient i dels materials dins del centre educatiu. Per últim, s'abordarà el tema de la documentació pedagògica com a eina per donar visibilitat i valor als processos d'aprenentatge dels infants, que son sempre processos creatius únics.

Francesca Davoli,
Pedagoga i professora de la UVIC.

Article relacionat amb la ponència:

Davoli, F., Soggia, P., Espacios y materiales para investigar el mundo, Cuadernos de Pedagogía, Nº 423 Mayo 2012, pág. 26-28

BIBLIOGRAFIA

- Batet, M.; Pontí, F. i Segarra, E., (2015), *Crear i fer ampolles. Eines per educar la creativitat.* Barcelona. Andana.
- Brofenbrenner, U., (1987), *La ecología del desarrollo humano. Experimentos en entornos naturales y diseñados.* Barcelona. Paidós.
- Gardner, H., (1997), *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas.* Barcelona. Paidós.
- Goleman, Daniel, Paul Kaufman y Michael Ray (2000). *El espíritu creativo/La revolución de la creatividad y cómo aplicarla en todas las actividades humanas.* Argentina. Vergara.
- Marina, J.A. (2013), *L'aprenentatge de la creativitat.* Col·lecció Biblioteca Up. Barcelona. Columna
- Marina, J.A, coord. (2014), *Creativitat en l'educació, educació de la creativitat. Claus per fer de la creativitat un hàbit.* Barcelona. BHospital Sant Joan de Déu (ED).
- Masgrau, M.; Cross, S. i Forasté, A., (2009), *!Buena idea! Recursos para estimular la creatividad.* Barcelona. Integral.
- Rizzolatti, G. i Sinigaglia, C. (2006), *Las neurones espejo: Los mecanismos de la empatía emocional.* Barcelona. Paidós.
- Robinson, Kevin (2010), *The element/El elemento.* Barcelona .De Bolsillo Oclave..
- Rodari, G., (2001), *Gramática de la fantasía: introducción al arte de inventar historias.* Barcelona. Del Bronce.
- Quino, (2008) *Déjenme inventar.* Barcelona. Lumen, Barcelona.
- Vallvé Cordomí, Lluís (2009). *Ha de ploure cap amunt/Reflexions d'un mestre de plàstica,* Rosa Sensat, Barcelona.
- Vecchi, V., (2013), *Arte y creatividad en Reggio Emilia. El papel de los talleres y sus posibilidades en educación infantil.* Madrid. Morata.
- Vygotskij, L. S. (1995), *Pensamiento y lenguaje.* Barcelona. Paidós.
- Wagensberg, J., (2004), *La rebelión de las formas.* Barcelona. Tusquets.
- Wagensberg, J., (2006), *A más cómo, menos por qué.* Barcelona. Tusquets.
- Wagensberg, J., (2012), *Más árboles que ramas: 1116 aforismos para navegar por la realidad.* Barcelona. Tusquets.
- Wagensberg, J., (2015), *El pensador intruso.* Barcelona. Planeta.

Vídeo:

Sir Ken Robinson_Las escuelas matan la creatividad TED 2006
<https://youtu.be/nPB-41q97zg>

Espacios y materiales para investigar el mundo

Trazan los límites de los países en un mapa del mundo proyectado en la pared, dibujan su ciudad sobre mesas que emiten luz y la reconstruyen con barro, elementos del jardín y otros componentes reciclados. Esta escuela, que sigue la práctica pedagógica de Reggio Emilia, presta especial atención a los materiales, los espacios y los lenguajes expresivos, para convertirse en un lugar de relaciones, juego, experimentación y creatividad.

Usan el barro para pasar a una representación tridimensional.

PAOLA SOGGI

PAOLA SOGGIA
Atelierista, designer y formadora.
<http://www.diip.es>
FRANCESCA DAVOLI
Pedagoga, traductora
y profesora de Educación Infantil.
Universitat de Vic (Barcelona).

La diversidad de culturas, procedencias, lenguas y nacionalidades suelen despertar preguntas y curiosidades por parte del alumnado, que expresa el deseo de saber de qué país provienen sus amigos y en qué lengua hablan. Ese interés es el origen de un proyecto llevado a cabo en la escuela infantil Piccolo Mondo, de Sant Cugat del Vallès, que utiliza diferen-

tes lenguajes expresivos, materiales, espacios y formas documentales para investigar y profundizar en los conceptos de mundo: Europa, España, Barcelona, y las principales ciudades de procedencia y residencia del alumnado y sus familias.

La experiencia se realiza con un grupo de niños y niñas de 2 a 4 años durante el curso 2008-09, un año después de que

Preguntas que guían el proyecto

Estas son algunas de las preguntas y reflexiones que guían el trabajo de las maestras para desarrollar este proyecto:

- ¿Cómo fomentar los aprendizajes a partir de los intereses cercanos a los niños y niñas en el contexto escolar?
- ¿Cómo favorecer los procesos autónomos de investigación y fomentar su creatividad?
- ¿Cómo puede el adulto acompañar y sostener las trayectorias de la búsqueda de significados por parte de los niños y niñas?
- ¿Cómo respetar e incorporar en nuestra práctica educativa los aspectos imprevistos y relanzar los ámbitos de investigación para que adquieran un nuevo énfasis?
- ¿Cuál es el papel del espacio-ambiente?
- ¿Cómo ofrecer unas propuestas educativas de calidad?
- ¿Qué tipo de material se proporciona en el contexto de la escuela?
- ¿Cómo sensibilizar a niños y adultos sobre el uso de los materiales reciclados?

la escuela Piccolo Mondo abra sus puertas. El centro nace gracias a la colaboración entre el Consulado General Italiano, en Barcelona, y una cooperativa de maestras de la ciudad italiana Reggio Emilia, para la gestión de un proyecto educativo 0-6 años, inspirado en los valores y en la práctica pedagógica de las escuelas infantiles de esa ciudad, conocida por ser un laboratorio de pedagogía y de innovación educativa permanente desde la década de 1960.

Los 24 niños y niñas que participan en el proyecto comparten la pareja educativa formada por las dos maestras que escriben este artículo, y cuentan con el apoyo, durante los últimos meses, de Ariadna Jaenada, una maestra catalana que conoce a fondo las escuelas municipales de Reggio Emilia, gracias a su experiencia como estudiante Erasmus, y cuyas aportaciones son muy significativas para llevar a cabo y documentar el proyecto.

La experiencia arranca a comienzo de curso. Los niños y niñas se encuentran o reencuentran, después de las vacaciones, para dar vida al grupo clase y construir de

forma conjunta su identidad, a través de un proceso de transformación constante. Y ese contexto propicia el desarrollo de proyectos didácticos que cuentan con muchas y diferentes aportaciones, en nuestro caso, la riqueza cultural presente en nuestras aulas.

Uno de los niños, durante una asamblea de la mañana, expresa su interés por el tema del proyecto, a través de una pregunta directa. Las maestras, entonces, captan en esas palabras posibles pistas de investigación, ya que el papel del adulto en el contexto del aula es el de apoyar los intereses reales que surgen, a través de una actitud de escucha y respeto. Y empezamos a investigar... el mundo.

Una mesa de luz y proyecciones en la pared

En pequeños grupos, los alumnos y alumnas rodean una mesa de luz para observar un mapa geográfico del mundo y las representaciones gráficas de los diferentes países. Luego, se introducen ele-

mentos tridimensionales, como el globo terráqueo, que evocan nuevas sugerencias y nuevos puntos de vista, que van compartiendo.

Tras una primera observación individual, se pasa a una visión compartida y comentada, por parte del alumnado, de las diferentes formas y colores que encuentran en los materiales preparados por las maestras. Ellos mismos dan vida a una alegre conversación y parecen estar atrapados por la magia de la luz que pasa a través de los mapas y que les proporciona un interesante material de discusión.

Las maestras proponen seguir con las investigaciones sobre el mundo con proyecciones en la pared. Para llevar a cabo esta propuesta, las maestras preparan, antes de que los niños y niñas lleguen a la escuela, el contexto donde luego actuarán. Sobre una pared del aula fijan una cartulina blanca muy grande para que puedan identificar y trazar los límites de los países y de los mares, las ciudades, las islas y todo elemento que les despierte interés. Con un lápiz y utilizando posturas muy diferentes, descubren, identifican y comentan lo que están observando, por parejas o individualmente, en este gran mapa del mundo ampliado y proyectado sobre la pared, una pared que se convierte en un práctico plano de dibujo gráfico.

Vuelven a una mesa, esta vez lo suficientemente amplia para que cinco o seis niños y niñas puedan pintar cómodamente a la vez. Con la representación pictórica del mundo, cada uno regala a los demás su personal interpretación del sujeto estudiado. En pequeños grupos y en diferentes sesiones de trabajo, la subjetividad puede expresarse libremente a través del lenguaje pictórico.

Antes de cualquier sesión de trabajo, hay que preparar el espacio y los materiales –en este caso, cartulinas, pinceles, tém-

peras, unas camisetas viejas para no ensuciarse con las pinturas, papel para limpiar, etc.–, teniendo en cuenta el tipo de propuesta que se quiere desarrollar. El adulto organiza el contexto, prevé los materiales, los tiempos y las necesidades que podrán tener los niños y niñas, y los invita a empezar la tarea: hasta aquí su papel activo. A partir de entonces, el protagonismo es del alumnado; el adulto está presente, pero no interrumpe ni interviene ni perturba sus procesos de creación. Está a su disposición, por si lo necesitan. El adulto acompaña, está al lado, toma nota de las conversaciones que se establecen entre el grupo, recopila informaciones sobre cómo se desarrolla la actividad, utiliza la cámara fotográfica y el vídeo para obtener una documentación acurada de la sesión. Toda esta información, escrita y visual, será compartida luego con los compañeros y compañeras, y servirá como material para la formación y autoformación del grupo de trabajo de la escuela.

Una forma de dar nuevo énfasis al objeto de la investigación es acercarse a otros medios que nos puedan aportar nuevos conocimientos sobre el tema: la biblioteca del barrio, lugar de conocimiento por excelencia; las familias, para ayudar en la búsqueda de material diverso pero significativo (mapas, imágenes y libros), así como objetos y narraciones de otros países, nos permiten seguir avanzando y mantener bien altos tanto la curiosidad como el interés, por parte de los niños y de los adultos.

Una ciudad tridimensional

Después de visionar, con diferentes medios, materiales relativos a algunas de las ciudades de procedencia del alumnado, el interés se concentra en Barcelona. Las maestras proponen dibujarla y pintarla en la mesa de luz. Es una forma diferente de observar el propio trazo gráfico, que permite entrar en una dimensión mágica que favorece la atención y exalta la percepción de los colores y las tonalidades. Diferentes interpretaciones, todas válidas, todas interesantes, todas realizadas con mucho empeño y seriedad, todas vividas con extrema sensibilidad y emoción, confirman que los niños y niñas son capaces de llevar a cabo sus propios proyectos e intenciones si se les ofrecen la posibilidad y el contexto adecuado para hacerlo.

Luego las maestras plantean construir una ciudad y, por lo tanto, pasar de la bi-

dimensionalidad del diseño gráfico a una representación tridimensional, usando el barro. También en esta actividad se preparan antes el espacio y los materiales necesarios, y se deja actuar libremente al alumnado, confiando en su capacidad de elección y de poder llevar a cabo una tarea que le resulte significativa. Hojeando algunos libros ilustrados que tienen a su disposición, dos niñas reconocen en la Sagrada Familia una fuente de inspiración para ambas y enseguida se ponen manos a la obra.

Otros compañeros desplazan su interés hacia el uso de materiales naturales recogidos en el jardín. La sensibilidad estética de los niños y niñas y su cuidado hacia los elementos de la naturaleza desvelan su capacidad de observación del entorno y su infinito potencial creativo. Si se dispone de un espacio exterior, es conveniente pensar en utilizarlo como extensión del espacio del aula para llevar a cabo propuestas más relacionadas con la naturaleza, la manipulación y la creación.

La reflexión sobre el entorno y sus posibilidades creativas conduce a valorar cualquier ámbito cercano que permita ampliar el movimiento y las posiciones corporales, y trabajar en grupo e individualmente. Por eso se invita al grupo a salir al exterior para construir la ciudad en forma tridimensional con materiales reciclados de diferentes tamaños y texturas (cartón, plástico, hierro, madera, cristal, telas, etc.), permitiéndoles el juego de exploración libre y de construcción narrativa. Por parejas o en grupos, se acercan a los materiales y eligen los que mejor sirven a sus propósitos de experimentar unos procesos de transformación física y mental.

El papel del entorno

Este proceso de investigación aplicada al aula es un ejemplo de cómo la escuela puede convertirse en un lugar de relaciones, juego y experimentación. La idea de una escuela como lugar de cultura y de producción cultural, la idea de una escuela acogedora y amable, donde se otorga importancia a los lenguajes expresivos, plásticos y manipulativos, a los materiales y a los espacios, donde se valora la aportación de cada uno de sus protagonistas (la subjetividad de cada uno) y el trabajo de equipo, es el eje de este proyecto.

La escuela es vivida y pensada como laboratorio de investigación permanente, donde se aprende de forma conjunta y

cooperativa, gracias a la mirada abierta del adulto, que facilita que los niños y niñas sean los protagonistas de su propio aprendizaje. El adulto hace unas previsiones y propone unos contextos significativos, siempre teniendo en cuenta los intereses y las ideas que surgen a partir de las conversaciones y reflexiones del alumnado, para llegar a una construcción de conocimientos compartidos entre todos, adultos y niños.

El papel del entorno (espacios y materiales) es imprescindible para crear unos ambientes atractivos, bellos, sugerentes en posibilidades e innovadores. La riqueza de los materiales presentes en nuestros talleres y aulas favorece el uso creativo como alternativa a los materiales más convencionales y comerciales que lamentablemente abundan en las escuelas infantiles. Hablamos de aquellos materiales alternativos, reciclados e inusuales que permiten crear unas construcciones narrativas y fantásticas dentro de escenarios de juegos cotidianos.

El cuidado de los ambientes y de los materiales fomenta la sensibilidad estética que los niños ya poseen desde las primeras edades: ofrece una calidad de vida y desempeña un papel decisivo en los procesos de aprendizaje en las escuelas, proporcionando una sensación de bienestar y de felicidad. El sentido de la armonía, el equilibrio estético, los colores y la creatividad son cualidades que poseemos de forma innata y que se dan en un microclima específico, que como maestros tendríamos que proporcionar a todos y a cada uno de nuestros alumnos. La escuela es un ente vivo y en perpetua transformación, plástico y flexible, donde todo se puede poner en cuestión para obtener un espacio diferente, cuyas características sean la serenidad, el equilibrio, el orden, la calidez, el confort, la alegría y la energía.

Los espacios pensados y organizados según estos criterios ofrecen un contexto donde es posible llevar a cabo una práctica cotidiana de documentación de los procesos de investigación del alumnado, para observar, ver, mirar, reflexionar y conocer de cerca el contexto de juego y de relación.

Esta observación documentada y compartida entre el grupo de trabajo permite ajustar la mirada y mejorar las propuestas didácticas y las ofertas formativas, para seguir manteniendo una tensión positiva y una atención cotidiana en el grupo de niños y niñas en la Escuela Infantil.

GRUPS DE DEBAT

1- Quins usos se t'acudeixen, en 2 minuts, per ... (un còdol, una rodanxa de fusta o un tap de suro). ESCRIU la màxima quantitat d'idees que se t'acudeixin.

Objectiu: Es tracta de prendre consciència, de la pròpia capacitat creadora, en quan a quantitat d'idees generades i en la qualitat d'aquestes. Partim dels materials amb els que juga la nena de la foto del cartell de la jornada: còdols, troncs d'arbre i taps de suro. Primer ens fixem en la quantitat d'idees escrites i després en la seva qualitat: Quantes persones han trobat de 0 a 5 usos? De 5 a 10? De 10 a 15? Alguna més de 15? Quines són les utilitats que li heu donat?

UN XIC MÉS D'INFORMACIÓ:

Test d'usos alternatius. Va ser creat per **J.P. Guilford**, pioner del pensament divergent, en 1967. Consisteix en pensar en els possibles usos per a un objecte quotidià en només 2 minuts. Quants usos alternatius se t'acudeixen, per exemple, per a un clip? Aquest exemple és utilitzat sovint per en **Ken Robinson**.

Amb aquest test podem analitzar:

- Fluïdesa: indicada pel nombre de respostes obtingudes.
- Originalitat: segons el inusuals que siguin les respostes.
- Flexibilitat: depèn del nombre de categories diferents en què s'agrupen les respostes. Per exemple, diverses respostes que facin referència a unir papers o cartrons s'englobarien dins d'una mateixa categoria.
- Elaboració: indicada pel nivell de detall que incloguin les respostes.

Segons la **Maria Batet**, hi ha uns factors que dificulten el procés creatiu que segurament han influenciat en aquesta activitat: el temps, la pressió o control, la limitació segons la pròpia experiència, la vergonya, el propi judici o la no motivació sobre el tema.

La creativitat es basa en desfer, barrejar ... és una habilitat que es pot entrenar.

Aquestes són les idees seleccionades per cada un dels 7 grups de debat:

	<ul style="list-style-type: none">-Transformar -lo en un tresor-Descobrir-lo sensorialment-Pedres felices: pintar pedres amb missatges i deixar-les a l'escola o entorn. Qui la troba se la queda com un regal.-Les famílies presenten el seu fill/a amb un dibuix fet en el còdol que formarà part d'un camí que anirà de l'entrada, a l'aula i fins el pati.
	<ul style="list-style-type: none">-Fer construccions amb taps i filferros.-Joc d'amagar el tap a les butxaques.-Titella de dit-Guarda-objectes: fils, agulles, anells, gomes ...
	<ul style="list-style-type: none">-Aprofitar les rodelles per sortir a fora i descobrir diferents materials.-Fer massatges. Contacte amb el cos.-Pintar-lo seguint les vetes.-Fer-lo servir com a safata per posar-hi coses.

2- Idees originals, generadores i creatives.

Objectiu: Trobar les característiques que considerem que tenen les idees creatives.

Fem una anàlisi de les dues idees seleccionades per determinar el perquè les hem triat. Analitzem les argumentacions que tenen més força des de l'actuació creativa integradora, és a dir, que valoren la creativitat des de diferents àmbits i que exigeix una implicació més global de la persona. Intentem que siguin aspectes claus i que es puguin transferir a diferents tipus de situacions i moments creatius dins de l'àmbit de l'escola o de la vida.

- Tenen un factor sorpresa.
- Barregen diferents materials, àmbits, disciplines, idees,...
- Perquè són idees personals.
- Que produeixen emoció i sentiment, que remogui per dins.
- Que doni més importància al procés, que al resultat o a la producció.
- Que facin pensar.
- Que despertin curiositat.
- Que no siguin previsibles.
- Que no tinguin límits.
- Perquè sorprenen, són originals, provoquen i conviden a descobrir coses noves.
- Una idea creativa posa en estat d'alerta tots els sentits.
- Prendre's temps.
- Idees individuals que es complementen i enriqueixen amb el grup.
- Donar valor allò que fan els infants.
- Aboquen moltes sensacions, percepcions i coneixements.
- Estableixen interaccions.
- Permet moltes possibilitats i variacions.
- Que siguin funcionals, útils, d'ús quotidià.

3- Obstacles o condicionants que poden frenar el pensament creatiu

Objectiu: Analitzar la intervenció com educadores respecte el procés creatiu dels infants i com millorar-la.

De vegades, mestres i educadores, tenim comportaments o utilitzem expressions que, sense ser-ne conscients, poden ser un obstacle en el desenvolupament de la creativitat. Partim de frases que es reproduueixen sovint a les nostres escoles intentant analitzar-les en profunditat i debatre sobre les repercussions que poden tenir en relació al desenvolupament de la creativitat. L'ajuden o la frenen? Com podem incidir a través del diàleg i la interacció. Es tracta de trencar mites i trobar vies d'interacció afavoridores de processos creatius a tots nivells d'actuació.

-Què maco, m'agrada molt!

-No cal dir-ho, amb l'expressió de la cara n'hi ha prou.

-És un missatge en positiu, de valoració?

-T'ha agradat? Vols explicar com ho has fet?

-Felicitats! Felicitats! Felicitats!

-Alternatives com provocar preguntes: "Ho has aconseguit!", "M'expliques com ho has fet" ...

-Judici de valors dels adults.

-Què bé que pantes! Cada cosa del seu color ...

-Frena la creativitat.

-Les coses no tenen un sol color!

- Si ho fas així, et sortirà bé ...

- Què està bé? Què està malament?

-És el que TU, com a mestra o educadora, n'esperes?

- No tenim temps

-Expressió que frena el procés creatiu.

-Alternativa: Us sembla que ho deixem per un altre moment i continuem més tard?

- Pensa sola, que et sortirà més bé ...

-Tu pots fer-ho, ets capaç!

-Junts ho podem fer millor.

4- Creativitat amb el cos.

Objectiu: Expressar amb el cos un moment, emoció, contingut, estat, ... que sigui creatiu, com a cloenda.

El cos com a principal motor i eina creativa. El cos integra totes les possibilitats creatives (emocionals, cognitives, socials, motrius, cinètiques, artístiques, ...), és el principal motor i eina creativa que tenim. Creació d' una sola imatge creativa a través d'una postura grupal. Aquest n'és el resultat:

CONCLUSIONS:

- Deixa fer i et sorprendran.
- Acompanyem i respectem la creativitat individual.
- Un procés creatiu ha de ser provocador, ha de despertar la curiositat, deixar fluir. Ha de ser un procés sense límit de temps i un procés que sempre que estiris del fil pugui sorgir una nova idea. La creativitat no té límits. Tothom és creatiu!
- Confiar amb les pròpies possibilitats i les dels altres.
- Un ambient amb material adequat suggeridor de creativitat.
- Escoltar els infants, les seves accions vers el material i el resultat és creativitat.
- Sense temps per a la crítica no trenquem estereotips, sense llibertat per l'infant no afavorim la diversitat de respostes i sense un escenari amb sentit estètic i emocional no els accompanyem – com a educadores i mestres- en el seu procés creatiu.
- L'intervencionisme del mestre frena de ple la creativitat. Els infants són crítics amb les seves creacions i les dels altres i són ells qui han de gestionar les seves converses.
- Com a docents cal que canviem les nostres intervenció tenint present que el valor no està a fora sinó a dins de la criatura que està creant.
- Observar i acompanyar sense interferir en el procés creatiu.
- Els adults hem de ser prou receptius per oferir diferents materials no estructurats, que donin moltes possibilitats al procés creatiu tant per a la construcció com per a la destrucció.
- Sempre pensem que la creativitat va lligada a l'art i no sempre ha de ser així. Però l'art, el gust estètic sempre pot acompanyar qualsevol bona idea.
- La sensorialitat provoca moltes respostes i propostes creatives.
- Els tresor com a metàfora que hem d'aprofitar i estirar del fil allunyant-nos de tota barrera que negui el seu procés creatiu.
- La idea no neix i mor en un moment determinat, sinó que continuarà i donarà molta vida.
- La idea que tot el que creem suggereix àmpliament.

IMATGES DE LA JORNADA

